

Školitelský posudek na diplomovou práci **Martiny Muzikové** „**FILM JAKO MEDIUM. POHYBLIVÉ OBRAZY JAKO KLÍČ K NADSMYSLOVÉMU VNÍMÁNÍ V OBDOBÍ MODERNITY**“

Diplomantka si zvolila téma stejně lákavé jako neuchopitelné, a to nadsmyslové, okultní či esoterické rozměry či analogie filmu. Již titul deklaruje zájem o film jako bránu k „nadsmyslovému vnímání“, nicméně výsledný záměr je mnohem širší – autorka se pokouší vytvořit jakýsi katalog esoterních souvislostí technologií reprodukcujících obraz (a později i zvuk) rozvíjejících se okolo přelomu 19. a 20. století. A výsledný tvar také do jisté míry úsečným katalogem zůstává – v krátkých kapitolách se vracíme do zvolené doby, setkáváme se v až „učebnicovým“ způsobem vystavených popisech s dobovými vynálezci stojícími na rozhraní vědy a magie, seznamujeme se s ambivalentním pojetím „energií“ a médií, ale zároveň nahlížíme do dobového vědeckého výzkumu (např. teorie relativity, výzkumy psychiky), zastavíme se u spiritistických pokusů, filmů zachycujících démony a somnambuly, u hypnózy, optických hraček pro demonstraci fungování oka, projekčních přístrojů, abychom přešli dále k výzkumům oka, teorii paobrazu, oduší a zakončili tuto katalogovou pouť v oddílu úzce vycházejícího z pojetí „odpoutaného“ oka moderního člověka u J. Aumonta.

Text funguje právě a jenom jako výše zmíněný katalog. Chybí mu aktualizací rozměry a analogie, na jakých postavil svůj výzkum paranormálních rozměrů nových médií např. Jeffrey Sconce ve své klasické knize na dané téma, příznačně nazvané *Haunted Media*. Ani nenabízí široký ponor do „technologie“ zachycování neviditelného, jaký najdeme například v některých ze záplavy knih a článků o spiritistické fotografii (namátkou vybírám výpravny a textově vydatný katalog k loňské výstavě na toto téma v Metropolitan Museum of Art v New Yorku). V podstatě každý oddíl předloženého „katalogu“ by při dostatečném ponoru a širší práci s primárními zdroji mohl vydat na samostatnou studii – už jen např. Meyrinkům román *Dům alchymistův*, který v literatuře dané doby zcela jedinečně tematizuje „démoničnost“ filmu, lze mnohem lépe analyticky vytěžit, či by bylo možné významně rozšířit studii hypnózy, která je podle mne nejpřínosnějším oddílem práce. Zajímavý by byl samozřejmě také průzkum spiritistických „technologií“ v podstatě

zaměřených na přenos obrazu a zvuku (byť z jiných než pozemských sfér), které byly vyvíjeny i českou spiritistickou buňkou okolo Karla Sezemského. Ostatně také experimenty tzv. Horev klubu s fotografováním „skřítků“ a životního fluida by jistě stály za podrobnější výzkum. Věřím také, že v Muzeu spiritismu v Nové Pace v tomto směru ještě na trpělivého badatele čekají cenné nálezy.

V těch pasážích, kdy autorka pracuje s primárními zdroji, které zde představují především spiritistické časopisy 20. let, ožívá neklidný „duch“ filmu ve sledovaných rozměrech nejplastičtěji. Nejzatíženější a nejméně přínosné jsou pak pasáže, které se příliš otrocky drží druhotných zdrojů a někdy je až příliš rozsáhle citují (viz jinak slibná kapitola o paobraze a závěrečná „aumontovská“ část). Škoda také, že zvolené téma diplomantka neuzavřela či neohraničila do kompaktnějšího tvaru či jasněji vystavěného „příběhu“ média (a médií). Předložený katalog by pak bylo možné přesáhnout k širším aktualizačním přesahům či hlubšímu proniknutí k „mimosmyslovému“ rozměru zážitku diváka v kině.

V průběhu práce jsem v konzultacích byla svědkem toho, jak se autorka postupně nalézala, ztrácela a znovu nalézala v daném výzkumu i samotném psaní. Velmi oceňuji, že nakonec její výdrž a odvaha na této cestě velmi obtížně zpracovatelným tématem vedla až k úspěšnému cíli. Výsledná podoba textu není ideální, ale práce na něm je byla odvedena s velkou poctivostí a snahou. Přes všechny výtky předložený text jistě splňuje požadavky na diplomovou práci, doporučuji jej k přijetí a navrhuji hodnocení velmi dobře (byť text balancuje na spodní hraně této známky).

V Praze dne 18.9.2006

PhDr. Petra Hanáková, Ph.D., KFS FF UK